

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ εισάγονται διατάξεις που ρυθμίζουν ζητήματα λειτουργίας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (στο εξής Α.Ε.Ι.). Κύρια στόχευση του Νοσχ, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική του έκθεση, είναι η δημιουργία γενικού περιγράμματος για τη δομή και λειτουργία των Α.Ε.Ι., ώστε αυτά «αφενός να αναλάβουν πραγματικά τις ευθύνες τους και αφετέρου να τους δοθεί η δυνατότητα να ανταποκριθούν στη σύγχρονη κοινωνική τους αποστολή».

Ειδικότερα, μεταξύ των ρυθμίσεων που εισάγει το παρόν Νοσχ είναι οι ακόλουθες:

- Επανακαθορίζεται η λειτουργία του θεσμού του ακαδημαϊκού ασύλου (άρθρο 3 Νοσχ).
- Προβλέπεται η υποχρεωτική κατάρτιση Εσωτερικών Κανονισμών λειτουργίας των Α.Ε.Ι. ή η προσαρμογή των ήδη υπαρχόντων προς τις διατάξεις του παρόντος Νοσχ, καθώς και η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη κατάρτισής τους (άρθρο 5 Νοσχ).
- Θεσπίζεται η υποχρέωση των Α.Ε.Ι να συντάσσουν τετραετές ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό πρόγραμμα, στο οποίο θα προσδιορίζονται οι διοικητικές τους ανάγκες και οι εκπαιδευτικές και ερευνητικές τους δραστηριότητες και στόχοι (άρθρο 4 Νοσχ).
- Συνιστάται θέση Γραμματέα των Α.Ε.Ι. και καθορίζονται οι αρμοδιότητές του (άρθρο 6 Νοσχ).
- Προβλέπεται ότι για την επιχορήγηση των Α.Ε.Ι. από το Κράτος θα λαμβάνονται υπόψη τα τετραετή ακαδημαϊκά-αναπτυξιακά προγράμματά τους (άρθρο 7 Νοσχ).

2

- Ορίζεται η σύνθεση του ειδικού σώματος εκλεκτόρων, οι οποίοι ψηφίζουν για την εκλογή των αρχών διοίκησης των Α.Ε.Ι και των Τμημάτων, με τη συμμετοχή του συνόλου, πλέον, των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του αντίστοιχου Πανεπιστημίου ή Τμήματος (άρθρο 8 Νοσχ).

- Προβλέπεται η σύσταση υπηρεσίας παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους φοιτητές σε κάθε Τμήμα, καθώς και η παροχή ανταποδοτικών υποτροφιών και άτοκων εκπαιδευτικών δανείων σε φοιτητές που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα (άρθρο 12 και 13 Νοσχ).

- Θεσπίζεται ανώτατη διάρκεια φοίτησης, δυνατότητα προσωρινής διακοπής των σπουδών, καθώς και ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας ανά μάθημα (άρθρα 14 και 16 Νοσχ).

- Καθιερώνεται ρητά η αρχή της διαφάνειας - δημοσιότητας στην λειτουργία των Α.Ε.Ι. με την υποχρέωση τους να παρέχουν κάθε πληροφόρηση για διοικητικά, εκπαιδευτικά και οικονομικά θέματα στον δικτυακό τους τόπο αλλά και με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο, ενώ προβλέπεται η κοινωνική λογοδοσία των Α.Ε.Ι. με την κατάθεση στην Βουλή από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ετήσιας έκθεσης για την κατάσταση της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα (άρθρα 18 και 19 Νοσχ).

- Προβλέπεται η συγκρότηση του εκλεκτορικού σώματος για την εκλογή, εξέλιξη ή μονιμοποίηση μέλους Δ.Ε.Π., κατά το ένα τρίτο από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ιδίου ή άλλων Α.Ε.Ι., καθώς και η συμμετοχή ενός τουλάχιστον μέλους Δ.Ε.Π. Τμήματος άλλου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αλλοδαπής στην οικεία τριμελή εισηγητική επιτροπή (άρθρο 24 Νοσχ).

II. Παρατηρήσεις επί των επιμέρους άρθρων του Νοσχ

1. Επί του άρθρου 3

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καταργείται το άρθρο 2 του Ν. 1268/1982 και μεταρρυθμίζεται το καθεστώς του πανεπιστημιακού ασύλου.

α) Η ακαδημαϊκή ελευθερία, όπως αυτή πρωτίστως κατοχυρώνεται στο άρθρο 16 παρ. 1 εδ. β' του Συντάγματος, συνίσταται στην ελευθερία της έρευνας και της διδασκαλίας, νοείται δε όχι μόνο ως ατομικό δικαίωμα κάθε μέλους της πανεπιστημιακής κοινότητας να συμμετέχει στην έρευνα και τη διδασκαλία, αλλά και ως οργανωμένη δραστηριότητα, η οποία αποσκοπεί στην προαγωγή της επιστήμης και η οποία αναπτύσσεται σύμφωνα με κανόνες που θεσπίζει και με οικονομικά μέσα που παρέχει το κράτος μέσα στο πλαίσιο της οργάνωσης και λειτουργίας των Α.Ε.Ι. ως αυτοδιοικούμενων ν.π.δ.δ. (βλ. ΣτΕ 4009/2000, ΕπιθΔΔ 2001, σελ. 337).

β) Το πανεπιστημιακό άσυλο δεν μνημονεύεται ρητά στο Σύνταγμα. Η κατοχύρωσή του, εν τούτοις, θεωρείται ότι αποτελεί απόρροια των δύο συνταγματικών αρχών που διέπουν την ανώτατη εκπαίδευση, της αρχής της πλήρους αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι. και της αρχής της ακαδημαϊκής ελευθερίας.

Με την εν λόγω διάταξη του Νοσχ μεταρρυθμίζεται το καθεστώς του ακαδημαϊκού ασύλου. Οι αλλαγές που προτείνονται από τη διάταξη αυτή στο ισχύον καθεστώς είναι οι εξής:

- α. Το πανεπιστημιακό άσυλο μετονομάζεται σε ακαδημαϊκό άσυλο.
- β. Στους σκοπούς αναγνώρισης του ακαδημαϊκού ασύλου έχει προστεθεί η προστασία του δικαιώματος στην εργασία των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας των Α.Ε.Ι. και των εργαζομένων σε αυτά. Σύμφωνα, εξ άλλου, με τη διατύπωση του άρθρου 3 παρ. 4 του Νοσχ, το ακαδημαϊκό άσυλο καταλαμβάνει τους χώρους των ΑΕΙ στους οποίους παρέχεται διδασκαλία και διεξάγεται έρευνα, όπως αυτοί καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου για τα ΑΕΙ και της Συνέλευσης για τα ΤΕΙ προκειμένου, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, να «αποτρέπεται η κατάχρηση του ακαδημαϊκού ασύλου για πράξεις που δεν έχουν καμία σχέση με την ακαδημαϊκή λειτουργία των ΑΕΙ».
- γ. Προβλέπεται η υποχρεωτική παρουσία εκπροσώπου της δικαστικής αρχής σε κάθε περίπτωση επέμβασης της δημόσιας δύναμης στους καλυπτόμενους από το άσυλο χώρους των Α.Ε.Ι..
- δ. Αρμόδιο όργανο για την πρόσκληση ή άδεια επέμβασης της δημόσιας δύναμης στους χώρους αυτούς ορίζεται το Πρυτανικό Συμβούλιο για τα Πανεπιστήμια και το Συμβούλιο για τα Τ.Ε.Ι..
- ε. Στην παρ. 7 του άρθρου 3 του υπό ψήφιση Νοσχ προβλέπεται η τιμώρηση των παραβατών του άρθρου αυτού για το ακαδημαϊκό άσυλο δια ποινής φυλάκισεως τουλάχιστον 6 μηνών μετά από έγκληση του αρμόδιου οργάνου της παρ. 5 του προτεινόμενου άρθρου ή της Συγκλήτου για τα Πανεπιστήμια ή της Συνέλευσης για τα Τ.Ε.Ι. Η αξιόποινη συμπεριφορά που τιμωρείται με την ανωτέρω ποινή στην προτεινόμενη διάταξη περιγράφεται δια συνολικής παραπομπής στις λοιπές παραγράφους του άρθρου 3 του υπό ψήφιση Νοσχ που αφορούν το ακαδημαϊκό άσυλο, οι οποίες και αναφέρονται σε ποικίλες μορφές συμπεριφοράς. Επειδή η αρχή *nullum crimen sine lege certa* επιτάσσει τη θέσπιση σαφών ποινικών διατάξεων που περιγράφουν λεπτομερώς την αξιόποινη συμπεριφορά, ευκταίο είναι η προτεινόμενη διάταξη να περιγράφει αυτοτελώς την αξιόποινη συμπεριφορά.

2. Επί του άρθρου 4

α) Με την παρ. 1β του άρθρου 4 ορίζεται ότι καταργούνται η παρ. 1 και 4 του άρθρου 5 του Ν. 2083/1992. Θα μπορούσε ίσως, για λόγους νομοτεχνικής οικονομίας, να ορισθεί ρητά ότι οι επόμενες – των καταργουμένων – παράγραφοι του άρθρου 5 αναριθμούνται και η νέα αρίθμησή τους να αναφέρεται και στις διατάξεις του παρόντος Νοσχ που τις τροποποιούν.

β) Σύμφωνα την προτεινόμενη διάταξη: «Μετά την ισχύ του πρότυπου Γενικού Εσωτερικού Κανονισμού, εάν κάποιο Α.Ε.Ι. δεν τον τηρήσει ή δεν κα-

ταρτίσει οικείο Εσωτερικό Κανονισμό, απαγορεύεται η έκδοση κάθε διοικητικής πράξης για προκήρυξη θέσεων μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., διορισμό κάθε κατηγορίας προσωπικού ή άλλες κανονιστικές πράξεις ή αποφάσεις ζωτικού ενδιαφέροντος που αφορούν το συγκεκριμένο Α.Ε.Ι., μέχρι αυτό να ανταποκριθεί στις ανωτέρω υποχρεώσεις του». Ενόψει του χαρακτήρα της εν λόγω διάταξης και του αντικτύπου, που αναμένεται να έχει η εφαρμογή της, στο σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμη η εξειδίκευση, με τη μορφή ενδεικτικής απαρίθμησης, του περιεχομένου της φράσης «αποφάσεις ζωτικού ενδιαφέροντος».

3. Επί του άρθρου 6 παρ. 7

Σύμφωνα με την παρ. 7 στοιχ. γ) του προτεινόμενου προς ψήφιση άρθρου, στις αρμοδιότητες του Γραμματέα του Α.Ε.Ι. περιλαμβάνεται και η «μέριμνα για την εκτέλεση των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων του Α.Ε.Ι. και την τήρηση του εσωτερικού κανονισμού του». Θα έπρεπε ίσως να αποσαφηνισθεί αν η εν λόγω αρμοδιότητα του Γραμματέα νοείται ως ευχέρεια να εισηγείται στον Πρύτανη σχετικά με τα ανωτέρω θέματα ή αν συνιστά μεταβίβαση στον Γραμματέα συναφών αρμοδιοτήτων των πρυτανικών αρχών.

4. Επί του άρθρου 7 παρ. 2

Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, «Τα Α.Ε.Ι. επιχορηγούνται από το Κράτος [...] λαμβανομένων υπόψη και των τετραετών ακαδημαϊκών – αναπτυξιακών προγραμμάτων τους και των συναφθεισών προγραμματικών συμφωνιών». Αυτονόητο είναι ότι η κρατική οικονομική ενίσχυσή τους, ως πρόσθετη θεσμική εγγύηση της πλήρους αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι., δημιουργεί αξίωσή τους για κάλυψη τουλάχιστον των στοιχειωδών λειτουργικών αναγκών τους (λ.χ. μισθοδοσία του προσωπικού, δαπάνες για θέρμανση, φωτισμό, ύδρευση κ.λπ. των κτηρίων) στον βαθμό που δεν επαρκούν προς τούτο οι ίδιοι πόροι τους. Επομένως, αυτές οι κατ' ελάχιστον παροχές δεν μπορούν να εξαρτώνται από πρόσθετους όρους ή προϋποθέσεις, αποτελούν δε το όριο εφαρμογής της ως άνω διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 7 του Νσχ.

5. Επί του άρθρου 8 παρ. 1

Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 α) του Ν. 2083/1992, όπως προτείνεται να αντικατασταθεί: «Ο Πρύτανης και οι Αντιπρυτάνεις εκλέγονται από ειδικό σώμα εκλεκτόρων που απαρτίζεται από το σύνολο: i) των μελών Δ.Ε.Π. του Πανεπιστημίου, (...) iii) (...) των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) και του Διοικητικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου. (...)». Επισημαίνεται, ότι κατά τη νομολογία του ΣτΕ (βλ., ενδεικτικώς, Ολ 2810-11/1984, ΝοΒ 1984, 1447, ΣτΕ 3010/2000), λόγω της αποφασιστικής συμβολής των πρυτανικών αρχών στην άσκηση αρμοδιοτήτων που εξέρχονται από

τα αμιγή διοικητικά καθήκοντα, δεν είναι επιτρεπτό, κατά την έννοια της πλήρους αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι., να μετέχουν στο εκλεκτορικό σώμα εκλογής των πρυτανικών αρχών εκπρόσωποι του διοικητικού προσωπικού, που ασκεί μόνο διοικητικά καθήκοντα.

Σημειώνεται, ωστόσο, ότι εκπρόσωποι του διοικητικού προσωπικού μετέχουν στη συγκρότηση ανώτατων πανεπιστημιακών οργάνων, όπως είναι η Σύγκλητος και το Πρυτανικό Συμβούλιο, με δικαίωμα ή χωρίς δικαίωμα ψήφου αντιστοίχως.

6. Επί του άρθρου 18

Επισημαίνεται ότι με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου θεσπίζεται εμμέσως η υποχρέωση των Α.Ε.Ι., αλλά και των μελών ΔΕΠ, να διατηρούν επίσημη ιστοσελίδα στην οποία και θα καταχωρείται το σύνολο των πληροφοριών που αφορούν τη λειτουργία και τις δραστηριότητές τους.

7. Επί του άρθρου 23 παρ. 1

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6Α του Ν. 2083/1992, όπως αυτή προτείνεται να αντικατασταθεί: «Η προκήρυξη της θέσης γίνεται από τον Πρύτανη μετά από απόφαση του Τμήματος του Α.Ε.Ι. στο οποίο έχει κατανεμηθεί η θέση (...) και μετά από έλεγχο νομιμότητας από το Ίδρυμα. (...)». Θα προσέδιδε νομική σαφήνεια στην εν λόγω ρύθμιση, η μνεία του συγκεκριμένου οργάνου του Α.Ε.Ι. που αποφασίζει ή προβαίνει σε έλεγχο νομιμότητας.

8. Επί του άρθρου 23 παρ. 3

Με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται η υποχρέωση καταχώρισης των ανακοινώσεων των προκηρύξεων που αφορούν θέσεις μελών Δ.Ε.Π. στο επίσημο έντυπο του οικείου Α.Ε.Ι., η οποία χρήζει περαιτέρω διευκρίνισης, στην ιστοσελίδα του οικείου Α.Ε.Ι., καθώς και στις ιστοσελίδες των Υπουργείων Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ενώ παράλληλα καταργείται η υποχρέωση δημοσίευσης των εν λόγω ανακοινώσεων σε τρεις ημερήσιες εφημερίδες της Αθήνας, σε δύο της Θεσσαλονίκης και σε μία εφημερίδα σε κάθε πόλη στην οποία εδρεύει Α.Ε.Ι., εφόσον κυκλοφορούν αντίστοιχες ημερήσιες εφημερίδες, και ταυτόχρονα η υποχρέωση κοινοποίησής τους σε όλα τα Α.Ε.Ι. και ερευνητικά κέντρα της χώρας (τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 6Α του ν. 2083/1992 ΦΕΚ Α΄ 159). Σκοπός του νομοθέτη, όπως επανειλημμένως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση, είναι η ενίσχυση της διαφάνειας στα Α.Ε.Ι. με την εφαρμογή της αρχής της δημοσιότητας σε όλες τις δραστηριότητές τους (σελ. 11 περ. 6 της Αιτιολογικής Έκθεσης), στοιχείο της οποίας αποτελεί και η ανακοίνωση των προκηρύξεων των θέσεων μελών Δ.Ε.Π. στο διαδίκτυο (σελ. 18 παρ. 3 της Αιτιολογικής Έκθε-

σης). Ενόψει των ανωτέρω, ιδιαιτέρως δε αν ληφθεί υπόψη το ότι η πρόσβαση στο διαδίκτυο πιθανόν να μην είναι εξίσου ευχερής για όλους τους ενδιαφερόμενους, θα ήταν, ενδεχομένως, χρήσιμο, παράλληλα με την ανάπτυξη των ως άνω ανακοινώσεων στο διαδίκτυο, να διατηρηθεί σε ισχύ και η ισχύουσα διαδικασία δημοσιότητας.

Περαιτέρω, ερωτάται κατά πόσο με την εν λόγω διάταξη θεσπίζεται έμμεσα υποχρέωση των Α.Ε.Ι. για την έκδοση επισήμου εντύπου και, στην περίπτωση αυτή, με ποιόν τρόπο θα ρυθμίζεται η εν λόγω εκδοτική διαδικασία.

9. Επί του άρθρου 24 παρ. 1

Σύμφωνα με την εν λόγω προτεινόμενη διάταξη, σε κάθε περίπτωση εκλογής, εξέλιξης ή μονιμοποίησης το εκλεκτορικό σώμα απαρτίζεται κατά τα δύο τρίτα από μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος, και κατά το ένα τρίτο από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων ΑΕΙ.

Θα μπορούσε να υπάρξει προβληματισμός, λόγω της προβλεπόμενης συμμετοχής εκλεκτόρων προερχόμενων από άλλα Τμήματα και μάλιστα όχι μόνο του ίδιου αλλά και άλλων ΑΕΙ, εκ του ότι, κατά τη νομολογία του ΣτΕ, ως πλήρης αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ νοείται η εξουσία τους να αποφασίζουν επί των υποθέσεών τους με ίδια όργανα, στην οποία περιλαμβάνεται προεχόντως η εξουσία της εκλογής δια των οργάνων τους του διδακτικού και βοηθητικού προσωπικού τους, εντός του πλαισίου, όμως, των γενικών κανόνων που διέπουν τη λειτουργία των ΑΕΙ, η θέσπιση των οποίων ανήκει στην περιοχή του νόμου.

Στην προς ψήφιση διάταξη του Νσχ προτείνεται να προέρχεται από άλλα Τμήματα του ίδιου ή άλλων ΑΕΙ το ένα τρίτο του συνόλου των εκλεκτόρων. Αυτό σημαίνει ότι, σε κάθε περίπτωση, κατά τη μείζονα πλειοψηφία τους, τα εκλεκτορικά σώματα για την εκλογή, εξέλιξη και μονιμοποίηση μελών ΔΕΠ θα συγκροτούνται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος στο οποίο λαμβάνουν χώρα οι σχετικές κρίσεις. Πάντως απομένει προς κρίση αν η –ιδιαίτερα μάλιστα υψηλή– συμμετοχή εκλεκτόρων εκτός Τμήματος και, μάλιστα, και από άλλα ΑΕΙ, θίγει την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ. Αν κριτήριο της πλήρους αυτοδιοίκησης είναι η συγκρότηση των εκλεκτορικών σωμάτων για την εκλογή, εξέλιξη και μονιμοποίηση των μελών ΔΕΠ αμιγώς από μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος, τότε θίγεται η αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης ακόμη και δια της συμμετοχής ενός μέλους ΔΕΠ, αν όχι από άλλο Τμήμα του ίδιου ΑΕΙ, οπωσδήποτε δια της συμμετοχής μέλους ΔΕΠ από Τμήμα άλλου ΑΕΙ. Αν, όμως, κριτήριο είναι η διασφάλιση της συγκρότησης των εκλεκτορικών σωμάτων από μέλη ΔΕΠ ανήκοντα κατ' απόλυτη τουλάχιστον πλειοψηφία στο οικείο Τμήμα, τότε δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι θίγεται η αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ.

Ερώτημα τίθεται, εξ άλλου, πώς θα αναπληρούνται οι τυχόν κωλυόμενοι

να προσέλθουν εκ των μελών των εκλεκτορικών σωμάτων που υπηρετούν σε άλλα Τμήματα του ίδιου ΑΕΙ ή σε Τμήματα άλλων ΑΕΙ, λόγω ακριβώς του μεγάλου αριθμού τους (ένα τρίτο του συνόλου των εκλεκτόρων) αλλά και λόγω της μείζονος συχνότητας, πλέον, των σχετικών διαδικασιών στα ΑΕΙ. Χρήζει επίσης διευκρίνισης το εάν οι προερχόμενοι από άλλα Τμήματα ή άλλα ΑΕΙ θα προστίθενται στα μέλη ΔΕΠ του οικείου Τομέα, τα οποία μπορούν να μετέχουν, εφόσον υπάρχουν, σε ποσοστό μέχρι του μισού (15) του συνόλου των εκλεκτόρων (30), οπότε θα μειούται αντιστοίχως ο αριθμός των μελών ΔΕΠ των λοιπών Τομέων του οικείου Τμήματος σε αυτά τα εκλεκτορικά σώματα. Στην περίπτωση αυτή το εκλεκτορικό σώμα θα συντίθεται από δεκαπέντε (15) μέλη ΔΕΠ του οικείου Τομέα, δέκα μέλη (10) άλλων Τμημάτων και πέντε (5) μέλη από το σύνολο των λοιπών Τομέων του Τμήματος. Σκόπιμη θα ήταν, ενδεχομένως, προς άρση αυτών των δυσχερειών, η θέσπιση ευχέρειας υπέρ των Τμημάτων να αποφασίζουν ως προς τον αριθμό, ο οποίος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους (10), των εκλεκτόρων που προέρχονται από άλλα Τμήματα του ίδιου ή άλλων ΑΕΙ, και υπό την προϋπόθεση ότι υφίστανται μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου με αυτό της υπό πλήρωση θέσης.

10. Επί του άρθρου 24 παρ. 6

Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, «Δεν επιτρέπεται να μετέχουν στην ίδια συνεδρίαση συλλογικού οργάνου κρίσης, μέλη Δ.Ε.Π. τα οποία είναι σύζυγοι ή συνδέονται μεταξύ τους με συγγένεια έως και τέταρτου βαθμού εξ αίματος ή αγχιστείας, όταν κρίνεται ένα από τα δύο». Πράγματι, σύμφωνα με τη γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, όπως αυτή αποτυπώνεται και στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 7 του Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), και η οποία αποτελεί ειδικότερη έκφραση της συνταγματικής αρχής του Κράτους Δικαίου, τα διοικητικά όργανα πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Έχει συναφώς κριθεί ότι τα μέλη συλλογικών διοικητικών οργάνων δεν παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης όταν έχουν είτε προσωπικό συμφέρον από την έκβαση της συγκεκριμένης υπόθεσης ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους, αλλά και όταν γενικότερα είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εύλογα η υπόνοια ότι έχουν ήδη σχηματισμένη και, συνεπώς, προκατειλημμένη γνώμη για την υπόθεση ή το πρόσωπο που πρόκειται να κρίνουν (ΣτΕ επταμ. 2522/2001, ΣτΕ 741/2003, ΣτΕ 2909/2004). Σε περίπτωση δε που το μέλος του συλλογικού οργάνου δεν παρέχει κατά τα ανωτέρω τα εχέγγυα αμερόληπτης κρίσης, δεν πρέπει να μετέχει στο συλλογικό όργανο, διότι διαφορετικά δημιουργείται ακυρότητα της απόφασης του εν λόγω οργάνου λόγω κακής σύνθεσης.

11. Επί του άρθρου 25 παρ. 1

Κατά την παρ. 9 του άρθρου 6Δ του Ν. 2083/1992, όπως αυτή προτείνεται να αντικατασταθεί: «Ο διορισμός, κατόπιν εκλογής ή εξέλιξης, και η μονιμοποίηση γίνεται με πράξη του Πρύτανη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και κοινοποιείται στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από έλεγχο νομιμότητας από το Ίδρυμα και έγγραφη παροχή της πίστωσης, με διαπιστωτική πράξη, από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Κατά της πράξης του Πρύτανη μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, εντός 60 ημερών από τη δημοσίευση της πράξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής, για τον έλεγχο της νομιμότητας της προσβαλλόμενης πράξης. Ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί, επίσης, εντός τριών ετών να ελέγξει τη νομιμότητα της πράξης του Πρύτανη (...).» Θα ήταν, ενδεχομένως, ενόψει και της νομολογίας του ΣτΕ όσον αφορά την κρατική εποπτεία επί των ΑΕΙ (βλ., ενδεικτικώς, Ολ 874/1992, ΝοΒ 1993, 150, ΣτΕ 1388/2006), σκόπιμος ο προσδιορισμός του οργάνου του Α.Ε.Ι. που ασκεί τον προβλεπόμενο έλεγχο νομιμότητας. Εξ άλλου, δεδομένου ότι ο ελάχιστος χρόνος για την εξέλιξη στην επόμενη βαθμίδα είναι τρία χρόνια, ίσως η προθεσμία που παρέχεται στον Υπουργό Παιδείας για τον αυτεπάγγελτο έλεγχο νομιμότητας παρίσταται μακρά ενόψει της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

12. Επί του άρθρου 25 παρ. 4

Κατά το πρώτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 1 του Ν. 2517/1997, όπως αυτή προτείνεται να αντικατασταθεί: «Οι θέσεις που κενώνονται για οποιαδήποτε αιτία (...) επαναπροκηρύσσονται εκτός προγραμματισμού, επί ποινή ακυρότητας, εντός έτους από την κένωση (...)», ενώ κατά τη δεύτερη υποπαράγραφο της ίδιας διάταξης: «Μετά την παρέλευση του έτους, εάν δεν έχει πραγματοποιηθεί η επαναπροκήρυξη της θέσης, η σχετική πίστωση ακυρώνεται αυτοδικαίως». Θα έπρεπε συνεπώς να απαλειφθεί από το πρώτο εδάφιο, ως πλεονάζουσα, η φράση «επί ποινή ακυρότητας».

Περαιτέρω, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και σαφήνειας, το τελευταίο εδάφιο της τρίτης υποπαραγράφου της παρ. 8 του ως άνω άρθρου, σκόπιμο θα ήταν να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η Σύγκλητος έχει δικαίωμα, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, να προβεί στην πλήρωση θέσης που κενούται λόγω θανάτου, παραίτησης ή αποχώρησης από την υπηρεσία λόγω πληρώσεως του ορίου ηλικίας, σε άλλο Τμήμα της ίδιας ή άλλης Σχολής, στο πλαίσιο του τετραετούς ακαδημαϊκού-αναπτυξιακού προγράμματος του Ιδρύματος».

13. Επί του άρθρου 26 παρ. 7

Για λόγους νομοτεχνικής οικονομίας και αποσαφήνισης της διαδικασίας μετακίνησης μέλους Δ.Ε.Π. σε άλλο Τμήμα του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου, θα ήταν ενδεχομένως προτιμότερο και απλούστερο να αντικατασταθεί η παρ. 1 α) του άρθρου 5 του Ν. 2517/1997, με συγχώνευση των προς ψήφιση διατάξεων και αυτών της παρ. 1 α) του ως άνω άρθρου που προτείνεται να διατηρηθούν σε ισχύ.

14. Επί του άρθρου 26 παρ. 8

Κατά τη διάταξη που προτείνεται να προστεθεί στην παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2530/1997, «εάν σε ειδική διάταξη νόμου, προβλέπεται αναστολή άσκησης καθηκόντων των μελών Δ.Ε.Π., απαιτείται απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την ενεργοποίηση της αναστολής». Θα ήταν, ίσως, σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν η απόφαση αυτή έχει χαρακτηριστικά απλώς διαπιστωτικό της επέλευσης του λόγου αναστολής ή πρόκειται περί άσκησης διακριτικής εξουσίας (πρβλ. ΣτΕ Ολ 2858/1985).

15. Επί του άρθρου 27 παρ. 4

Στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου ορίζεται ότι: «Οι αιτήσεις και υπεύθυνες δηλώσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού μπορούν να ανακαλούνται (...)». Από την ως άνω διατύπωση έχει παραλειφθεί η παράγραφος 3, η οποία αφορά τις υπεύθυνες δηλώσεις των μελών Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης και ως εκ τούτου το ως άνω εδάφιο θα πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Οι αιτήσεις και υπεύθυνες δηλώσεις των παραγράφων 1 και 2 και 3 του άρθρου αυτού μπορούν να ανακαλούνται (...)».

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του ως άνω άρθρου ορίζεται ότι «η ως άνω δήλωση ανακλήσεως εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος του Οικείου ΑΕΙ». Επειδή κατά το αμέσως προηγούμενο εδάφιο της παρ. 4 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «οι αιτήσεις και υπεύθυνες δηλώσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού μπορούν να ανακαλούνται από τα μέλη Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης μέχρι δύο φορές κατά τη διάρκεια εφαρμογής του τετραετούς ακαδημαϊκού-αναπτυξιακού προγράμματος», χρήζει διευκρίνισης, όπως χρήζει διευκρίνισης και υπό το ισχύον δίκαιο, το τι ακριβώς εννοείται με τη διαδικασία έγκρισης από τη Γενική Συνέλευση της δήλωσης ανακλήσεως, δεδομένου ότι αποτελεί υποχρέωση, αλλά και δικαίωμα αντιστοίχως, του μέλους Δ.Ε.Π. η υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης προσφορά υπηρεσιών στο ΑΕΙ στο οποίο υπηρετεί.

16. Επί του άρθρου 28

Η διάταξη αυτή προβλέπει τη σύσταση ειδικής επιτροπής «για την κωδικοποίηση, τροποποίηση και αναθεώρηση των διατάξεων της νομοθεσίας για τα

Α.Ε.Ι.». Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 76 του Συντάγματος, η επιψήφιση δικαστικών ή διοικητικών κωδίκων, που συντάχθηκαν από ειδικές επιτροπές, οι οποίες έχουν συσταθεί με ειδικούς νόμους, μπορεί να γίνει από την Ολομέλεια της Βουλής με ειδικό νόμο που τους κυρώνει στο σύνολό τους. Σύμφωνα, εξ άλλου, με τη διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 76 του Συντάγματος σε συνδυασμό με την παρ. 6 αυτού του άρθρου, η κωδικοποίηση διατάξεων με απλή ταξινόμησή τους ή επαναφορά στο σύνολό τους καταργημένων νόμων – πλην των φορολογικών – μπορεί να πραγματοποιηθεί από ειδική επιτροπή, η οποία έχει συσταθεί με ειδικό νόμο, και να επιψηφισθεί από την Ολομέλεια της Βουλής με ιδιαίτερο νόμο που την κυρώνει στο σύνολο της. Επειδή εν προκειμένω πρόκειται, όπως προκύπτει από τη χρήση του όρου «κωδικοποίηση» στην προτεινόμενη ρύθμιση, περί κωδικοποίησης υφιστάμενων διατάξεων και όχι περί σύνταξης δικαστικού ή διοικητικού κώδικα, η προτεινόμενη ρύθμιση θα πρέπει, με ανάλογη αναδιατύπωσή της, να παραπέμπει στο άρθρο 76 παρ. 7 του Συντάγματος.

Αθήνα, 5.3.2007

Οι εισηγητές
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επιστημονική Συνεργάτις
Δημήτριος Βασιλείου
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Ανδρέας Κούνδουρος
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέφανος Κουτσουμπίνας
Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών